

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 grudnia 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił S. W. prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach wynoszącego co najmniej 15 lat oraz nie rozwiązał stosunku pracy z pracodawcą.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał nadto, że do pracy w warunkach szczególnych uwzględniono okresy zatrudnienia wnioskodawcy: od 9 lutego 1989 r. do 31 grudnia 1992 r., od 1 stycznia 1993r. do 30 czerwca 2003r , od 1 października 2021 r. do 2 listopada 2021 r. – tj. 13 lat, 10 miesięcy i 3 dni.

Organ rentowy jednocześnie wskazał, że do pracy w warunkach szczególnych nie uwzględnił wnioskodawcy okresu zatrudnienia od 2 kwietnia 1985 r. do 1 lutego 1989 r. , ponieważ świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z 13 września 2000 r. zostało wystawione przez archiwum, a żaden inny organ poza płatnikiem składek nie jest uprawniony do wystawienia takiego dokumentu.

/decyzja k.15 - 15 odwrót plik I akt ZUS/

W dniu 7 grudnia 2021 r. S. W. odwołał się od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu wskazał, że podczas pracy w zakładach (...) wykonywał pracę lakiernika i okres ten powinien zostać doliczony do już uwzględnionego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.
/odwołanie k.3/

Odpowiadając na odwołanie pismem z dnia 28 grudnia 2021 r. organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. /odpowiedź na odwołanie k.6 - 6 odwrót/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

S. W. urodził się (...) /okoliczność bezsporna/

W okresie od 2 kwietnia 1985 r. do 1 lutego 1989 r. S. W. był pracownikiem (...) Fabryki (...). Początkowo wnioskodawca wykonywał prace galwanizera na galwanizerni i zajmował się cynkowaniem i niklowaniem elementów do maszyn jedwabniczych. W okresie tym wnioskodawca miał kontakt ze szkodliwymi dla zdrowia czynnikami takimi jak cyjany, ług czy też kwas siarkowy.

Z dniem 21 marca 1988 r. wnioskodawcy powierzono obowiązki lakiernika na wydziale montażu. Na stanowisku lakiernika wnioskodawca zajmował się lakierowaniem natryskowym , za pomocą pistoletu, elementów maszyn jedwabniczych. W okresie tym S. W. otrzymywał dodatek za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia oraz posiłki regeneracyjne. Powierzone obowiązki wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy , w systemie tryzmianowym.

/dokumentacja osobowa wnioskodawcy k.5 , dokumentacja osobowa wnioskodawcy k.22 – 34 odwrót , dokumentacja osobowa wnioskodawcy k.39 – 74 ,zeznania wnioskodawcy min.00:04:14 – 00:24:19 rozprawy z dnia 23 sierpnia 2022 r. , płyta CD k.102/

Wnioskodawca legitymuje się stażem pracy w łącznym wymiarze 44 lat, 1 miesiąca i 5 dni. /okoliczność bezsporna/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. uwzględnił S. W. staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 13 lat, 10 miesięcy i 13 dni - uwzględniono okresy zatrudnienia wnioskodawcy: od 9 lutego 1989 r. do 31 grudnia 1992 r. , od 1 stycznia 1993 r. do 30 czerwca 2003 r. oraz od 1 października 2021 r. do 2 listopada 2021 r. /okoliczność bezsporna/

W dniu 3 listopada 2021 r. wnioskodawca wniósł o przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej. /okoliczności bezsporne, a nadto wniosek k.1 – 4 plik I akt ZUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy oraz w aktach ZUS, w szczególności na podstawie dokumentacji osobowej obejmującej sporny okres zatrudnienia wnioskodawcy, a także na podstawie przesłuchania wnioskodawcy. Złożone w niniejszej sprawie zeznania były wiarygodne, spójne i znajdowały potwierdzenie w zachowanej dokumentacji osobowej. Wartość dowodowa zeznań nie była kwestionowana przez organ rentowy. Stanowiły one tym samym wiarygodne źródło dowodowe.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z obecnym brzmieniem art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t. j. -Dz. U. z 2022 r., poz. 1340) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art.11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art.3 ust.1 i 3.

Prace w szczególnych warunkach to w myśl art.3 ust.1 ustawy o emeryturach pomostowych prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Z kolei prace o szczególnym charakterze to w myśl art.3 ust.3 cytowanej ustawy prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Z kolei art.49 powoływanej ustawy zawarty w rozdziale 9 zatytułowanym „Przepisy przejściowe, dostosowawcze i końcowe” w obecnym brzmieniu przewiduje, że prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i art. 5-12;

3) w dniu wejścia w życie ustawy (to jest w dniu 1 stycznia 2009 r.) miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Zgodnie z treścią art. 51 ustawy pomostowej płatnik składek zobowiązany jest do wystawienia zaświadczenia o wykonywaniu prac w szczególnych warunkach szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1, 3, za okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 r.

Wskazać w tym miejscu należy, że na mocy ustawy z dnia 9 marca 2022 r. o zmianie ustawy o emeryturach pomostowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 755), która weszła w życie z dniem 20 kwietnia 2022 roku uchylono pkt 7 art.4, co oznacza, że obecnie do nabycia prawa do emerytury pomostowej nie jest wymagane rozwiązanie stosunku pracy.

Analiza przepisu art.5 cytowanej ustawy zmieniającej prowadzi do wniosku, że w sprawie niniejszej ma zastosowanie nowe brzmienie art.4 ustawy o emeryturach pomostowych, a zatem zawarty w dotychczasowym pkt 7 warunek rozwiązania stosunku pracy nie jest już przesłanką nabycia prawa do przedmiotowej emerytury pomostowej.

Przepis art.5 ustawy zmieniającej stanowi bowiem, że do postępowań wszczętych na podstawie art. 24 ustawy o emeryturach pomostowych i niezakończonych wydaniem decyzji prawomocnej przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy art. 28 ust. 1a i 1b ustawy o emeryturach pomostowych, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Stosownie zaś do treści art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2022 roku, poz. 504), ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 – 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 punkt 1. Za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, Dz. U. z 1983 roku nr 8, poz. 43 z późn. zm.).

Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz A wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W świetle § 2 ust. 1 i 2 tegoż rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić (wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 15 grudnia 1997 roku II UKN 417/97; 15 listopada 2000 roku II UKN 39/00). Okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy (§ 2 ust. 2 ww. rozporządzenia).

Regulacja § 2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma jednak zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami

dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1985 roku, III UZP 5/85; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 roku, III UZP 6/84).

Wnioskodawca urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku, ukończył 60 lat, legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze przekraczającym 25 lat, nadto po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła zatem ostatecznie posiadania przez wnioskodawcę wymaganego 15-letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że do pracy w warunkach szczególnych nie uwzględnił wnioskodawcy okresu zatrudnienia od 2 kwietnia 1985 r. do 1 lutego 1989 r., ponieważ jego zdaniem wnioskodawca nie przedstawił prawidłowego świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało jednoznacznie, że w spornym okresie zatrudnienia w (...) Fabryce (...) wnioskodawca wykonywał obowiązki galwanizera (od 2 kwietnia 1985 r. do 20 marca 1988 r.) oraz lakiernika (od 21 marca 1988 r. do 1 lutego 1989 r.), przy czym podczas pracy na stanowisku galwanizera zajmował się cynkowaniem i niklowaniem elementów do maszyn jedwabniczych, a podczas pracy na stanowisku lakiernika - lakierowaniem natryskowym elementów maszyn jedwabniczych.

Ustalenia Sądu dokonane w przedmiotowej sprawie wykazały, że w okresach tych S. W. otrzymywał dodatek za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia oraz posiłki regeneracyjne, zaś powierzone obowiązki wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy, w systemie tryzmianowym.

W ocenie Sądu Okręgowego analiza zgromadzonego materiału dowodowego daje podstawę do stwierdzenia, iż wnioskodawca, będąc zatrudniony w spornym zakładzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 2 kwietnia 1985 r. do 20 marca 1988 r. wykonywał prace galwanizera tj. prace wymienione w wykazie A, dziale III (w hutnictwie i przemyśle metalowym), poz.76, a w okresie od 21 marca 1988 r. do 1 lutego 1989 r. - prace przy lakierowaniu ręcznym lub natryskowym – niezhermetyzowanym tj. prace wymienione w wykazie A dziale XIV poz. 17.

Wynikające z wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 czerwca 2013 r. III AUa 1370/12 LEX nr 1339369).

Praca świadczona przez wnioskodawcę na stanowisku galwanizera została wymieniona w wykazie A, dziale III (w hutnictwie i przemyśle metalowym), pod pozycją 76, pkt 2 stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego, a praca świadczona przez wnioskodawcę na stanowisku lakiernika natryskowego została wymieniona w wykazie A, dziale XIV (prace różne), pod pozycją 17, pkt 2 stanowiącym załącznik do cytowanego zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego.

Podkreślić w tym miejscu należy, że stanowiska na których praca jest wykonywana w szczególnych warunkach zostały sprecyzowane w wykazach stanowiących załączniki do wymienionego zarządzenia resortowego, które ma charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający ogólne pojęcia istniejące w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz.43).

Po doliczeniu spornego okresu do uznanego już przez organ rentowy stażu w szczególnych warunkach w wymiarze 13 lat, 10 miesięcy i 3 dni wnioskodawca wykazał, że w szczególnych warunkach pracował ponad 15 lat, a tym samym spełnił wszystkie przesłanki do przyznaniu mu prawa do emerytury pomostowej.

Wobec powyższego Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał S. W. prawo do emerytury pomostowej.

S.B.